

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: **Ing. G. B., CSc.**, nar. X., bytom H. proti odporkyne: **Sociálna poisťovňa, ústredie**, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia odporkyne č. X. zo dňa 26. augusta 2010 a 25. novembra 2010, na odvolanie odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15Sd/231/2010-62 zo dňa 12. decembra 2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15Sd/ 231/2010-62 zo dňa 12. decembra 2011 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom č. k. 15Sd/ 231/2010-62 zo dňa 12. decembra 2011 Krajský súd v Trenčíne podľa § 250j ods. 2 písm. a) OSP zrušil rozhodnutie odporkyne č. X. zo dňa 26. augusta 2010 v spojení s rozhodnutím zo dňa 25. novembra 2010 a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

Krajský súd v Trenčíne vykonal dokazovanie oboznámením sa s odvolaním navrhovateľa, písomným vyjadrením odporkyne, rozhodnutiami odporkyne č. X. zo dňa 26. augusta 2010 a 25. novembra 2010, písomnými podkladmi navrhovateľa, administratívnym spisom odporkyne, výsluchom účastníkov konania, ostatnými listinnými dôkazmi a dospel k záveru, že opravný prostriedok navrhovateľa je dôvodný.

Ako uviedol v odôvodnení svojho rozsudku z obsahu administratívneho spisu odporkyne zistil, že táto rozhodnutím X. zo dňa 26. augusta 2010 navrhovateľovi podľa § 65 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) a podľa čl. 46 ods. 1 nariadenia o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnané osoby, samostatne zárobkovo činné osoby a členov ich rodín pohybujúcich sa v rámci spoločnosti priznala starobný dôchodok od 18. marca 2010 v sume 188,50 Eur mesačne. Ďalším rozhodnutím toho istého čísla zo dňa 25. novembra 2010 odporkyňa pozmenila pôvodné rozhodnutie v časti odôvodnenie. Samotná podstata odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je takmer identická s ostatným rozhodnutím odporkyne (okrem formálnych úprav a zmien textu) s tým rozdielom, že sú pridané tri predposledné odseky na druhej a tretej strane rozhodnutia, kde je konštatované, že odporkyňa hodnotí stav vecí aj podľa nariadenia. Po vecnej stránke však ako celok ho nie je možné akceptovať.

Krajský súd v Trenčíne v odôvodnení rozsudku ďalej konštatoval a vyslovil názor, že postup odporkyne pri aplikácii zákona a nariadenia vo vzťahu k navrhovateľovi sa súdu javí z hľadiska implementácie európskeho práva do nášho právneho systému ako nezákonný. Vzhľadom sa skutočnosť, že Ústava Slovenskej republiky obsahuje absolútny zákaz diskriminácie, všetky orgány vykonávajúce štátnu moc (teda aj odporkyňa, ktorej bolo zákonom zverené rozhodovanie o právach fyzických osôb vo veciach sociálneho zabezpečenia, resp. poistenia) sú povinné vykladať právne predpisy spôsobom, ktorý sa neprieči Ústave. Zákaz diskriminácie preto pre odporkyňu platí priamo a odporkyňa nemôže pri uplatňovaní zákonov o sociálnom poistení (resp. zabezpečení) vykonávať zákony v rozpore s ústavou. Vo všeobecnosti platí, že právne predpisy, ktorými sa posudzuje určitá situácia nemôžu byť v rozpore s ústavou, so zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj rozhodnutiami ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. V posudzovanej veci je potrebné dôsledne realizovať zachovanie subjektívneho práva navrhovateľa na ochranu ústavného práva na jeho primerané hmotné zabezpečenie v starobe (čl. 39 Ústavy Slovenskej republiky). Nemožno akceptovať výklad odporkyne, ktorým poistenec bez svojho zavinenia stratí tým, že pre výpočet dôchodku, sa mu určitá doba zamestnania nezhodnotí vôbec. Argumentácia výkladu právneho hodnotenia odporkyňou vytvára v posudzovanej veci diskrimináciu navrhovateľa oproti iným subjektom s rovnakým počtom odpracovaných rokov posudzovaných iba v jednom systéme dôchodkového

zabezpečenia. Aplikácia takejto právnej úpravy je neprípustná, nezákonná a diskriminačná. Je potrebné, aby odporkyňa v posudzovanej veci postupovala spravodlivo, zohľadnila všetky špecifiká a vytvorila taký mechanizmus, ktorý by voči navrhovateľovi odstránil tvrdosť zákona, poukazujúc na okolnosti prípadu a predchádzajúcu právnu úpravu (upozornil na ňu navrhovateľ), ktorá umožňovala zhodnotiť dobu získanú v Bulharsku za plne platnú, ako odpracované roky na Slovensku. Súd dáva tiež do pozornosti, že navrhovateľ je občanom Slovenskej republiky, vedecký pracovník s potrebným vzdelaním a bez štúdia, ktoré absolvoval v rodnej zemi by nemohol kvalifikovane pracovať ani pre našu republiku. Za súčasného stavu (so starobným dôchodkom vo výške 188,50 Eur mesačne, priznanom od 18. marca 2010) sa dá konštatovať, že sa nachádza v hmotnej núdzi. Na podklade uvedeného, krajský súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutia odporkyne vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Proti tomuto rozsudku podala odporkyňa v zákonnej lehote odvolanie navrhujúc napadnutý rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

V odvolaní sa plne pridržala skutkovej a právnej argumentácie obsiahnutej v rozhodnutí č. X. zo dňa 26. augusta 2010 a jeho doplnenia zo dňa 25. novembra 2010.

Odporkyňa sa nestotožnila s názorom krajského súdu a uviedla, že podľa § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 555/2007 Z. z. poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek. Dôchodkový vek podľa § 65 ods. 2 zákona dosiahol navrhovateľ dovŕšením 62 rokov veku, 18. marca 2010, čo nie je sporné. Navrhovateľ k 18. marcu 2010 splnil obe podmienky vzniku nároku na starobný dôchodok podľa § 65 ods. 1 zákona v znení zákona č. 555/2007 Z. z., keď získal spolu 23 rokov a 127 dní obdobia dôchodkového poistenia podľa právnych predpisov Slovenskej republiky. Výpočet sumy starobného dôchodku upravuje ustanovenie § 66 ods. 1 zákona. Spôsob výpočtu sumy starobného dôchodku navrhovateľa je podrobne uvedený v odôvodnení napadnutého rozhodnutia a tiež nebol sporný. Obdobie dôchodkového poistenia navrhovateľa získané podľa právnych predpisov Slovenskej republiky bolo zhodnotené v súlade s evidenčným a spisovým materiálom nachádzajúcim sa v ústrednej evidencii Sociálnej poisťovne. Všetky doby zamestnania a náhradné doby, ktoré navrhovateľ získal podľa právnych predpisov Slovenskej republiky, boli na účely nároku na starobný dôchodok v plnom rozsahu zohľadnené v napadnutom rozhodnutí, čo nepochybne vyplýva

z jeho odôvodnenia ako aj z osobného listu dôchodkového poistenia tvoriaceho jeho prílohu. Keďže podmienky nároku na starobný dôchodok boli splnené výlučne zhodnotením dôb poistenia získaných podľa právnych predpisov Slovenskej republiky a koordinačné nariadenia Európskej únie neumožňujú vo veciach dôchodkového poistenia hodnotiť na ťarchu iných inštitúcií doby poistenia získané podľa právnych predpisov iných členských štátov Európskej únie, odporkyňa nemohla pri určení sumy starobného dôchodku navrhovateľa prihladiť aj na doby poistenia získané podľa právnych predpisov Bulharskej republiky a priznať za tieto doby dôchodkovú dávku podľa právnych predpisov Slovenskej republiky.

Podľa jej názoru navrhovateľ má po splnení všetky podmienok ustanovených vnútroštátnymi právnymi predpismi Bulharskej republiky možnosť požiadať o starobný dôchodok z dôchodkového poistenia Bulharskej republiky za doby poistenia, ktoré získal podľa právnych predpisov Bulharskej republiky. Z uvedeného dôvodu nesúhlasila s právnym názorom krajského súdu, podľa ktorého je navrhovateľ diskriminovaný a poškodený, pretože za doby poistenia získané v Bulharskej republike má nárok na starobný dôchodok podľa právnych predpisov Bulharskej republiky ako každý iný poistenec, ktorý sa ocitne v obdobnej životnej situácii, preto nie je možné súhlasiť s vysloveným názorom krajského súdu, podľa ktorého sa vôbec nezhodnotí určitá doba zamestnania.

Poukázala na to, že pôvodná medzinárodná zmluva uplatňovaná na vzťahy sociálneho zabezpečenia (Dohovor medzi Československou republikou a Bulharskou ľudovou republikou o spolupráci na poli sociálnej politiky; publikovaný pod č. 60/1957 Zb.) vychádzala pri hodnotení dôb poistenia z princípu teritoriality (čl. 4), avšak tento princíp bol nahradený princípom proporcionality už od 1. marca 1973 (čl. I Dohody medzi Československou socialistickou republikou a Bulharskou ľudovou republikou o zmene Dohovoru medzi Československou republikou a Bulharskou ľudovou republikou o spolupráci na poli sociálnej politiky z 25. januára 1957; publikovaná pod č. 33/1973 Zb.), ktorý sa naďalej aplikoval aj po prijatí novej Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Bulharskou republikou o sociálnom zabezpečení (publikovaná pod č. 377/2002 Z.z.). Pri posudzovaní príslušnosti konkrétneho štátu na hodnotenie dôb poistenia sa však vždy nárok na dôchodkovú dávku posudzuje podľa medzinárodných právnych predpisov účinných v čase splnenia podmienok nároku na dôchodok, čo v prípade navrhovateľa znamená aplikáciu nariadenia.

Ďalej dôvodila tým, že podľa čl. 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 1 a ods. 2 nariadenia, keď podmienky požadované právnymi predpismi členského štátu pre vznik nároku na dávky boli splnené bez toho, aby sa musel použiť článok 45 alebo článok 40 ods. 3, uplatnia sa nasledujúce pravidlá:

a) príslušná inštitúcia vypočíta výšku dávky, ktorá bude náležať:

i) na jednej strane iba podľa ustanovení právnych predpisov, ktoré táto inštitúcia uplatňuje,

ii) na druhej strane podľa odseku 2;

b) príslušná inštitúcia však môže upustiť od toho, aby sa výpočet vykonal v súlade s písm. a) bodom ii), ak výsledok tohto výpočtu, okrem rozdielov, ktoré vyplývajú z použitia zaokrúhlených čísiel, sa rovná alebo je nižší, ako je výsledok výpočtu, ktorý sa vykonal v súlade s písm. a) bodom i), pokiaľ táto inštitúcia neuplatňuje žiadne právne predpisy obsahujúce pravidlá proti prekrývaniu, ako sa uvádza v článkoch 46b a 46c, alebo ak spomínaná inštitúcia uplatňuje právne predpisy, ktoré obsahujú pravidlá proti prekrývaniu v prípade, ktorý uvádza článok 46c za predpokladu, že tieto právne predpisy stanovujú, že dávky rôzneho druhu sa započítajú iba na základe vzťahu dôb poistenia alebo bydliska, ktoré sa dosiahli výhradne podľa týchto právnych predpisov k dobám poistenia alebo bydliska, požadovaných týmito právnymi predpismi na účely získania plného oprávnenia na dávky.

Vzhľadom na to, že suma starobného dôchodku podľa právnych predpisov Slovenskej republiky vypočítaná podľa čl. 46 ods. 1 písm. a) i) nariadenia je rovnaká ako suma vypočítaná podľa čl. 46 ods. 1 písm. a) ii) nariadenia, upustila Sociálna poisťovňa podľa čl. 46 ods. 1 písm. b) nariadenia od výpočtu starobného dôchodku podľa čl. 46 ods. 2 nariadenia, t.j. pre nárok na starobný dôchodok a jeho výšku bolo správne zhodnotené len obdobie dôchodkového poistenia získané podľa právnych predpisov Slovenskej republiky.

Na záver uviedla, že zákon neupravuje inštitút odstránenia tvrdosti zákona ako to v minulosti upravoval § 174 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení.

Navrhovateľ k odvolaniu odporkyne uviedol, že nesúhlasí s argumentáciou odporkyne a považuje rozsudok krajského súdu za vecne správny.

Sociálna poisťovňa postupuje nezákonne, keď nerešpektuje koordinačné odporúčanie EÚ č. 883/2004 a to nasledovne:

Opatrenie č. (1) – 883/2004 o zohľadňovaní práva na nezhoršovanie finančnej situácie dôchodcu v starobe.

Ak novoprijatá legislatíva o implementácii Európskych noriem zhoršuje navrhovateľovu finančnú situáciu pred starou platnou legislatívou a robí z neho sociálne odkázanú osobu, tak Sociálna poisťovňa má nájsť také riešenie, ktoré nebude v rozpore s týmto opatrením.

2. Opatrenie č. (13) – 883/2004 o zohľadňovaní práva, ktoré boli raz už nadobudnuté.

Keď navrhovateľ v roku 1983 opustil Bulharsko a presťahoval sa na Slovensko z humanitných dôvodov – zlúčenia rodiny (dnes táto procedúra neexistuje), dostal aj potvrdenie o odpracovaných rokoch v Bulharsku. Toto potvrdenie podľa právnej legislatívy v tom čase mu dávalo právo, aby tieto roky boli plne započítané ako odpracované na Slovensku. Právo na uznanie týchto rokov dostal práve preto, že sa presťahoval na Slovensko a „nie pretože som sa voľne pohyboval v rámci Európskeho spoločenstva,, , ktoré v tom čase neexistovalo pre nás. Sociálna poisťovňa nemôže prehliadať tento fakt a postupovať vo svojom konaní ako že to nebolo. Preto v zmysle tohto opatrenia Sociálna poisťovňa nemôže tieto už raz nadobudnuté práva poprieť. Vstup Slovenska do EÚ a odbúranie predošlej legislatívy nemôže byť mechanické a viesť k zhoršeniu dávky starobného dôchodku. Nová úprava nemôže byť reštrikčná pre dôchodcu a tým porušiť opatrenie č.(1).

3. Opatrenie č. (18) – 883/2004 o špecifických situáciách, pri ktorých sú oprávnené iné kritéria uplatniteľnosti, je potrebné sa od všeobecného pravidla odchýliť.

Pri použití všeobecných pravidiel výpočtu dôchodku a nebrať do úvahy opatrenie č. (13), Sociálna poisťovňa urobila z navrhovateľa sociálne odkázanú osobu a toto je v rozpore s opatrením č. (1). Týmto je jasné, že navrhovateľov prípad je špecifický a v tomto prípade opatrenie č. (18) dáva právo na hľadanie iného riešenia ako je využitie všeobecne platnej novej legislatívy. Všeobecná platná legislatíva je pre navrhovateľa veľmi reštrikčná a preto je

nepoužiteľná. Jediné riešenie je výpočet dôchodku z pohľadu trvalého bydliska a toto je aj cieľ opatrenia č. d 81.

Ďalej uviedol, že konanie odporkyne považuje za diskriminačné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 a § 214 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku a jednomyselne dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné, a že rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie pre závažné procesné pochybenie z dôvodu podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. ako aj pre nesprávne právne posúdenie a nedostatočne zistený skutkový stav.

V predmetnej veci krajský súd, ako súd prvého stupňa, konal a rozhodol o opravnom prostriedku, návrhu navrhovateľa na preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia odporkyne, ktorým sa navrhovateľ domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia odporkyne č. X. zo dňa 26. augusta 2010 v spojení s rozhodnutím zo dňa 25. novembra 2010.

Rozhodnutím č. X. zo dňa 26. augusta 2010 v spojení s rozhodnutím zo dňa 25. novembra 2010 odporkyňa od 18. marca 2010 priznala navrhovateľovi starobný dôchodok podľa § 65 zákona č. 461/2003 Z.z. a čl. 46 ods. 1 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 v sume 188,50 Eur.

V odôvodnení rozhodnutia uviedla, že nárok na starobný dôchodok vzniká dovŕšením 15 rokov dôchodkového poistenia a dosiahnutím dôchodkového veku. K 18. marcu 2010 navrhovateľ získal 8 522 dní dôchodkového poistenia, pričom podľa § 60 ods. 8 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov rok dôchodkového poistenia je 365 dní dôchodkového poistenia. Nakoľko navrhovateľ získal 23 rokov a 127 dní obdobia dôchodkového poistenia splnil podmienku nároku na starobný dôchodok k 18. marcu 2010.

Odporkyňa pri rozhodovaní o starobnom dôchodku navrhovateľa vychádzala z čl. 46 ods. 1 a 2 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnané osoby, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodiny, ktorí sa pohybujú

v rámci spoločenstva, keď podmienky požadované právnymi predpismi členského štátu pre vznik nároku na dávky boli splnené bez toho, aby sa musel použiť článok 45 alebo článok 40 ods. 3.

V rozhodnutí konštatovala, že vzhľadom k tomu, že suma starobného dôchodku podľa právnych predpisov Slovenskej republiky vypočítaná podľa čl. 46 ods.1 písm. a) i)) nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 je rovnaká ako suma vypočítaná podľa čl. 46 ods. 1 písm. a) ii), upustila Slovenská republika podľa čl. 46 ods. 1 písm. b) nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 od výpočtu starobného dôchodku podľa čl. 46 ods. 2 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71.

Proti tomuto rozhodnutiu odporkyne v zákonom stanovenej lehote podal navrhovateľ opravný prostriedok, návrh na preskúmanie, ktorým sa domáhal zrušenia rozhodnutia odporkyne. Navrhovateľ nesúhlasil s rozhodnutím odporkyne a žiadal zhodnotiť aj dobu poistenia získanú v Bulharsku.

Predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu o zrušení rozhodnutia odporkyne, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, primárne v medziach odvolania preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne, najmä z toho pohľadu, či krajský súd dôvodne zrušil napadnuté rozhodnutie odporkyne pre nesprávny právny názor, nakoľko sám v rozsudku vyslovil, že podľa § 250r OSP, ak súd zruší rozhodnutie správneho orgánu, je správny orgán pri novom prejednaní veci viazaný právnym názorom súdu.

Podľa § 250j ods. 2 OSP súd zruší napadnuté rozhodnutie správneho orgánu a podľa okolností aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa a vráti vec žalovanému správne mu orgánu na ďalšie konanie, ak po preskúmaní rozhodnutia a postupu správneho orgánu v medziach žaloby dospel k záveru, že a) rozhodnutie správneho orgánu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci,

b) zistenie skutkového stavu, z ktorého vychádzalo správne rozhodnutie, je v rozpore s obsahom spisov,

c) zistenie skutkového stavu je nedostačujúce na posúdenie veci,

d) rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo pre nedostatok dôvodov.

e) v konaní správneho orgánu bola zistená taká vada, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá v spojení s § 2501 ods. 2 OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa názoru odvolacieho súdu sa súd prvého stupňa v danej veci neriadil vyššie citovaným zákonným ustanovením.

Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že krajský súd sa dostatočne a vyčerpávajúcim spôsobom v prejednávanej veci nevysporiadal s právnym posúdením veci odporkyňou uvedeným v rozhodnutí č. X. zo dňa 26. augusta 2010 v spojení s rozhodnutím zo dňa 25. novembra 2010 a to pokiaľ sa jedná o posúdenie nároku navrhovateľa na starobný dôchodok v zmysle zákona č. 461/2003 Z.z. ako i čl. 46 ods. 1 nariadenia Rady, podľa ktorých odporkyňa posudzovala nárok navrhovateľa na starobný dôchodok a podľa ktorých rozhodla a priznala navrhovateľovi nárok na starobný dôchodok v uvedenej výške.

Krajský súd v Trenčíne v odôvodnení svojho rozhodnutia len stroho konštatoval, že postup odporkyne pri aplikácii zákona a nariadenia vo vzťahu k navrhovateľovi sa súdu javí z hľadiska implementácie európskeho práva do nášho právneho poriadku ako nezákonný, pričom vôbec ďalej nevysvetlil, v čom vidí nezákonnosť tejto aplikácie zákona. Taktiež konštatovaná diskriminácia postupu odporkyne vo vzťahu k navrhovateľovi nie je ničím podložená a vysvetlená. Tu sa krajský súd len odvoláva na znenie Ústavy Slovenskej republiky a na absolútny zákaz diskriminácie v postupe všetkých orgánov vykonávajúcich štátnu moc.

Krajský súd v Trenčíne nijakým spôsobom nezdôvodnil a nevyslovil právny názor (na ktorý sa v odôvodnení, ako bolo uvedené, odvoláva), ako má odporkyňa postupovať, resp. podľa akých zákonných ustanovení tak, aby zhodnotila pre výpočet starobného dôchodku dobu zamestnania navrhovateľa v Bulharsku. Tu len uviedol, že nemožno akceptovať výklad odporkyne, ktorým poistenec bez svojho zavinenia stratí tým, že pre výpočet starobného dôchodku sa mu určitá doba zamestnania nezhodnotí vôbec.

Následná diskriminácia navrhovateľa, ako to uviedol krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku, kde uvádza, že „argumentácia výkladu právneho hodnotenia odporkyňou vytvára v posudzovanej veci diskrimináciu navrhovateľa oproti iným subjektom s rovnakým počtom odpracovaných rokov posudzovaných iba v jednom systéme dôchodkového zabezpečenia. Aplikácia takejto právnej úpravy je neprípustná, nezákonná a diskriminačná. Je potrebné, aby odporkyňa v posudzovanej veci postupovala spravodlivo, zohľadnila všetky špecifiká a vytvorila taký mechanizmus, ktorý by voči navrhovateľovi odstránil tvrdosť zákona, poukazujúc na okolnosti prípadu a predchádzajúcu právnu úpravu“ nie je taktiež absolútne zdôvodnená.

V danom prípade tiež odvolací súd vyslovuje názor, že nie je možné podľa súčasnej právnej úpravy odstrániť tvrdosť zákona. V tomto smere krajský súd vyslovil nesprávny právny názor ako i v prípade, keď konštatoval, že za súčasného stavu (so starobným dôchodkom vo výške 188,50 Eur mesačne) sa dá konštatovať, že navrhovateľ sa nachádza v hmotnej núdzi, nakoľko uvedené veci ako je hmotná núdza a vznik nároku na starobný dôchodok spolu nesúvisia a nie je možné na túto skutočnosť poukazovať pri výpočte sumy starobného dôchodku.

Procesným právom účastníka je i právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Povinnosť súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie vyplývajúca z ustanovenia § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku totiž znamená právo účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, a jeho porušením sa účastníkovi odníma možnosť náležite skutkovo a aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu, voči ktorému chce využiť možnosť opravného prostriedku. Nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je preto porušením práva na spravodlivé súdne konanie.

Potreba riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, v ktorom súd preskúmava rozhodnutie správneho orgánu vyplýva aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Aj keď s ohľadom na judikatúru ESLP nie je potrebné zdôvodňovať každý argument účastníkov konania, súdne rozhodnutia musia byť odôvodnené a musia obsahovať odpovede súdu na všetky argumenty prednesené stranami, ktoré viedli k rozhodnutiu. Dôvody musia byť špecifikované s ohľadom na skutkové okolnosti prípadu a nie len odkazovať na určité časti zákonov (napr. rozsudok ESLP Ruiz Torija proti Španielsku z 9.12.1994).

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že takýmto postupom súdu, ktorým nedostatočne odôvodnil svoje právne závery, na základe ktorých zrušil rozhodnutie odporkyne ako bolo vyššie uvedené, bola odporkyňi odňatá možnosť konať pred súdom. V predmetnej veci nie je vôbec zrejmé, ako sa krajský súd vysporiadal s právnym posúdením veci uvedeným v napadnutom rozhodnutí odporkyne. A zároveň vyslovil nesprávny právny názor.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto musel napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. f/ OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP a s § 250ja ods. 3 vetou druhou OSP zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 OSP).

V ďalšom konaní krajský súd prejedná vec znova v medziach podaného opravného prostriedku a znova o nej rozhodne a svoje rozhodnutie riadne odôvodní.

V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd i o náhrade trov tohto konania (§ 224 ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1, veta prvá OSP).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. septembra 2012

**JUDr. Jana Henčeková, PhD. ,v.r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia:

Andrea Jánošíková